

Βασιλείας σεβασμιωτάτῃ Ἀγίᾳ Μονῇ, καταστρωννύομεν ταῦτα ἐν τῷ παρόντι Χρυσοβούλλῳ· ἔτι δὲ καὶ ἐν τῷ Σεκρέτῳ τοῦ Γενικοῦ Λογοθέτου, καὶ προσέτι ἐν τῷ τῆς μεγάλης Σακκέλλης. Προσάττομεν λοιπὸν ἵνα μηδεὶς ἔχῃ ἄδειαν ἀποσπᾶσαι τι ἐκ τῶν ἄνωθεν γεγραμμένων ἐν τῷ παρόντι Χρυσοβούλλῳ, ἵνα μὴ ὑπόδικος γένηται τῷ αἰωνίῳ ἀναθέματι. Εἰς γοῦν μόνιμον καὶ διηνεκὴ τὴν ἀσφάλειαν τῶν τε κτημάτων μετοχίων τε καὶ περιορισμοῦ ὁρίων τῆς ῥηθείσης Σεβασμίας Μονῆς τῆς Εὐσεβοῦς ἡμῶν Βασιλείας ἐγένετο καὶ ὁ παρὼν Χρυσόβουλλος Λόγος τῆς Βασιλείας μου, καὶ ἐξεδόθη αὐτὸς κατὰ μῆνα Αὐγούστου τῆς νῦν τρεχούσης τρισκαιδεκάτης Ἰνδικτιῶνος τοῦ ςωί. ἔτους ἐνῷ καὶ τὸ ἡμέτερον, Εὐσεβὲς τε καὶ Θεοπρόβλητον ὑπεσημῆνατο Κράτος.

ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΣ ΕΝ ΧΡΙΣΤῳ Τῷ ΘΕῳ ΠΙΣΤΟΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣ
ΚΑΙ ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ ΡΩΜΑΙΩΝ ΔΟΥΚΑΣ ΑΓΓΕΛΟΣ ΚΟΜ-
ΜΗΝΟΣ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ.

(Ἐκ τῆς Ἰονίου Ἀνθολογίας.)

ΠΟΙΗΣΙΣ.

ΣΟΦΙΑ· ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗ·
ΗΛΙΑΣ ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ἔην ἐπιμήκιστον ! (*)

« Μέντοι γε ἐν εἰκόνι διαπορεύεται ἄνθρωπος »

Ψαλμ. ΛΗ'. 7.

Ἐκ τῶν λεπτῶν δακτύλων σου τῶν ἀριστοδαιδάλων,
Γλυκεῖα κόρη ἔμελλε λοιπὸν μεταξὺ ἄλλων,
Νεκρογραφία ἑναγχοῦ τοιαύτη νὰ προκύψῃ,
Καὶ προσαχθεῖσά μοι οἰκτρὸν οἰκτρῶς νὰ καταθλίψῃ.

(*) Τοὺς περιπαθεῖς τούτους στίχους ποιήσας ἀπέστειλεν ὁ Κ. Ἠλίας Τανταλίδης, τῇ Κ. Σοφίᾳ Καραθεοδωρῇ, ἣτις ἔγραψε καὶ ἐδώρησε τῷ ποιητῇ εἰκόνα τῆς πρὸς μητρὸς αὐτῆς θείας, τῆς πεπαιδευμένης μὲν, ἀώρως δὲ θανούσης Κ. Αἰκατερίνης Δοσίου. Οἱ στοῖχοι οὗτοι ἐδημοσιεύθησαν καὶ διὰ τῆς Νέας Πανδώρας.

Ἄλλοτε μὲν τὰ ἔργα σου ἡ τέχνη ἐνεψύχου,
 Καὶ ζῶς· αἱ ἄλλαι σου γραφαὶ ἐλάλουν ἐκ τοῦ τοίχου.
 Νῦν δ' ὑπὸ τῆς νεκρώσεως αὐτῆς ἐμπεπνευσμένη,
 Καὶ τῷ τῆς ἄλλης πνεύματι ζωῆς κατεχομένη,
 Παρέστησας διὰ γραμμῶν καλάμου ὀζυτάτου,
 Ἀθανασίας ἔμφασιν προσχέματι θανάτου.
 Τὴν χεῖρα δὲ νικήσασα σαυτῆς τὴν ἀνιστῶσαν,
 Νεκρὰν εἰργάσω τὴν νεκρὰν, σιγῶσαν τὴν σιγῶσαν.
 Ἄλλ' ὅμως κ' ὑπὸ τὴν σιγὴν αὐτὴν τὴν ἀπαισίαν,
 Ἀθάνατον ὑπέφηνας τὴν μεγαλοφυῆαν,
 Δηλοῦσα διὰ τῶν σκιῶν καὶ τοῦ φωτός τὸ πλεόν,
 Πᾶν ὅ,τι ἔχει ὑψηλὸν ὁ ἄνθρωπος τῶν δικαίων.

—ο—

Κάκεινῃ δέ σου, θύγατερ, ὁποῖα καὶ ἡλικία
 Ἦ κατὰ τῆς καρδίας σου ἐπιτευχθεῖσα νίκη!
 Ὑπ' ὅψιν εἶχες διαρκῶς κ' εἰργάζου τεθνηκυῖαν,
 Τὴν γλυκερὰν, τὴν προσφιλῆ, τὴν παθετὴν σου θείαν.
 Τὸ μέγα σεμνολόγημα τῶν δύο λαμπροτάτων,
 Τῶν συγγενῶν τῶν Μουρουζῶν καὶ τῶν Μαυροκορδάτων·
 Τὴν ἐντιμον ἐν γυναιξί, σοφὴν ἐν Ἑλληνίσι,
 Τὴν ἐν ἀκμῇ νεότητος προσβύτιδα τῇ φύσει,
 Τὴν ἄκρως φιλοπάτριδα αὐτὴν, αὐτὴν ἐκείνην,
 Τὴν τῆς μητρὸς σου ἀδελφὴν κλεινὴν Αἰκατερίνην.
 Ὡς, πῶς, ἐκείνας γράφουσα τὰς χεῖρας καὶ τὰ χεῖλη,
 Δι' ὧν σ' ἐνηγκαλίζετο, δι' ὧν σε κατεφίλει,
 Ὡς ἔργα εἶδες κάλλιστα, καὶ ὅθεν μελωδίας,
 Ἦ λόγους ἤκουσας μεστοὺς σοφῆς διδασκαλίας·
 Πῶς ταῦτα γράφουσα νεκρά, ἀργὰ, πεπεδημένα,
 Οὐδόλως ἀπενάρκησας τὴν χεῖρα καὶ τὴν φρένα,
 Ἄλλ' αὐτῷ νέᾳ καὶ καλῇ ἐν ὑελίνῳ στήθει,
 Τὴν θλίψιν κατεπάλαισας ἐν φιλοσόφῳ ἔθει;
 Ἐν ᾧ ἐγὼ τῶν λυπηρῶν ἐθῶς ἐσκληρυμμένος,
 Καὶ πρὸς μακρὰς τραχύτητας τοῦ βίου τετριμμένος,
 Οὐδὲ ὁρῶν αὐτῆς σαφῶς νεκροὺς τοὺς χαρακτῆρας,
 Οὐδὲ κλειστὰ τὰ ὄμματα, οὐδ' ἀδρανεῖς τὰς χεῖρας,
 Ὅλοψυχος τῷ τοῦ δεινοῦ δεσμῷ περιεπλάκην,
 Καὶ ὡς κοράσιον εἰς ῥοῦν δακρύων ἐξετάκην!

Σὺ δ' ἤτυχος κατέπιες πικρὰ τὰ δάκρυά σου,
Ὅσ' ἔσῳσας ἀσπίλωτον τὸ καλλιτέχνημά σου.

—ο—

Ζωγράφου τις ἢ ποιητοῦ τὴν φαντασίαν θέλει,
Ἄν τὸν ἀγῶνα τοῦτόν σου νὰ ἐκτιμήσῃ μέλλῃ.
Ὡ πόσας ἐσχιδίπσας εἰκόνας ἐνδομύχους,
Τοὺς χαρακτῆρας γράφουσα τῆς θείας σου ἀψύχους.
Φρικτῶν σκηνῶν ἐπιφορὰν περιεστατωμένων,
Ἥγηθεισῶν, συνδραμουσῶν, ἐξῆς ἐφεπομένων,
Τῶν τελευταίων ἡμερῶν τὴν ὅλην τραγωδίαν,
Τὴν νόσον προνομεύουσιν κ' ἐξῆς τὴν ἀγωνίαν,
Τὰς ἀδελφάς, τοὺς συγγενεῖς, τοὺς φίλους, τοὺς παρόντας,
Λακρυρροοῦντας παρ' αὐτῇ καὶ συναγωνιῶντας.
Τὰ τέκνα περίξ τῆς φρικτῆς θανατηφόρου κλίνης,
Οἰκτρῶς ὀλοφυρόμενα ἐκ φλογερᾶς ὀδύνης.
Τὴν περὶ τὸ προσικέφαλον ψυχοπομπὴν θρησκείαν,
Καὶ τὴν σεβασμιαστικὴν αὐτῆς παραμυθίαν.
Τὴν τελευταίαν λαλιὰν τῆς ἥδη ἐκδημούσης,
Καὶ τὴν ἐσχάτην πρὸς Θεὸν εὐχὴν ψυχορράγουσας·
Τέλος κοπεῖσαν τὴν πνοήν, ἀποσβεσθὲν τὸ ὄμμα—
Πελιδνωθεῖσαν τὴν χροιάν, ἀποφραγὲν τὸ στόμα.
Καὶ κοπετὸν βαρύδρομον, κραδαίνοντα ἐκείνας,
Ἄς αὕτη ἐκαλλώπιζε κ' ἐτίμα τὰς Ἀθήνας·
Καὶ τῶν δεινῶν τὸ ἔσχατον, ἐκείνην τὴν ιδέαν,
Ἐκεῖνο τὸ ἀνάρτημα, τὴν νέαν τὴν ὥραίαν·
Τὸ πᾶμπλουτον ἠπασύρισμα τόσον λαμπρῶν χαρίτων,
Τόσον ἐξόχων ἀρετῶν καὶ φώτων ἀμυθήτων,
Εἰς λάκκον καταβαίνουσαν βαθὺν κ' ἐνθαρπτομένην,
Καὶ ὑπὸ ἄχθος κρυεροῦ μαρμάρου θλιβομένην!

—ο—

Καὶ ταύτας μὲν τὰς θλιβεράς εἰκόνας φθάσα ἤδη,
Λαμπρῶς διεξωγράφητε ποιητικῇ γραφίδι·
Ἡ εὐφυής σου ἀδελφὴ Ἑλένη, ὅλη ἐνθους,
Ἵπὸ προσώπου τοῦ δεινοῦ καὶ ζέοντος τοῦ πένθους,
Ἐως λαβοῦσα ἐκ Θεοῦ παραμυθίας δρόσον,
Τῆς φαντασίας ἔσβεσε τὸν ἐμπρησμένον τὴν τόσον.
Σὺ δέ, ὦ μῦστι τῆς κλεινῆς τοῦ Ἀπελλοῦ σοφίας,

Τὸ πᾶν συνέλαβε· ἐντὸς μικρᾶς νεκρογραφίας.
 Καὶ ταύτην μοὶ προσένεγκες, πικρὸν μὲν καὶ πυρφόρον
 Καὶ μήποτε ὀφειλόμενον τῶν σῶν δακτύλων δῶρον·
 Ἄλλ' ὅμως τρισασπασίον καὶ φίλτατον μνημεῖον,
 Ψυχῆς φιλάτης, ὑπὲρ ἧς οὐ πᾶύσομαι θαρρύν.
 Εἰδ' αὖτῃ τῆς καρδίας μου τὸ ἔλκος μέλλει ξέειν,
 Μὴ σε θροεῖτω· ἔμαθον τὴν ἡδονὴν τοῦ κλαίειν.
 Πολλάκις δὲ πρὸς τὸ φιλοῦν ψυχὴν τραυματισθεῖσαν,
 Ἰζανὲ δάκρυ γλυκερὸν ἥρεμα πλημμυρῆσαν.
 Καὶ νῦν εἰς τὸ μονῆρές μου κ' ἐρημικὸν κελλίον,
 Ὡς ἐν τῶν πολλῶν ἱερῶν φιλτάτων κειμηλίων,
 Τὸ σκυθρωπὸν εἰκόνισμα τῆς ἀναπεπαυμένης,
 Τὸ οἶκημά μου θεωρῶ ὡς τάφον τῆς κειμένης.
 Καὶ ἦτοι ζῶν ἢ τεθνηκώς διαίγω ἐν εἰσῆνῃ,
 ἢ ζῶσαν ἔχων ἐν ἐμοὶ, ἢ συνταφείς ἐκείνη.

—ο—

Ναὶ, λείψανον τοῦ παλαιοῦ χρυσοῦ κρυψήματός μου,
 Καὶ ἀπεσποδημένη, φεῦ! ἐστία τοῦ φωτός μου.
 Ἐπέζησα δ' ἄθλιος ἀκούσαι τὴν θανήν σου,
 Καὶ ἐπὶ πίνακι νεκρὰν λαβεῖν τὴν προτομήν σου!
 Ὡς εὐγενὲς καταγραφὴ τῆς κεφαλῆς ἐκείνης,
 Σεμνεῖον πάσης ἀρετῆς, αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης.
 Ὡς μέτωπον, ὁ πύρινος καὶ γαλινὸς συγχρόνως
 Τῆς ὑψηλῆς φρονήσεως καὶ φαντασίας θρόνος.
 Ὡς σελασφόρα ὄμματα, φιλόσοφα, λαλοῦντα,
 Παιδαγωγοῦντα τὰς ψυχὰς κ' ἰλέως συμπαθοῦντα.
 Ἀστέρες, ὅθεν πνεύματος καὶ κρίσεως ὀξείας
 Ἐξέλαμπον μαρμαρυγαὶ καὶ πῦρ εὐκισθησίας.
 Ὡς καθαρόκρονος πληγὴ τῆς εὐγλωττίας, χεῖλη,
 Τῆς ἀφελείας ἔπαυλις, τῆς ἀληθείας πύλη.
 Καὶ γλῶσσα, τὸ ἀνάθημα καὶ ὄπλον τῆς σοφίας,
 Καὶ ῥήτρα τῆς πολιτικῆς καὶ τῆς ἀρθοδοξίας,
 Ἀρ' ἧς ὁ Ἕλληρ ἐρρεε καὶ ὁ ἀλλόθρονος λόγος,
 Σιφὴς, γλυκείων μέλιτος, ἀτμημένης ἐλλόγως.
 Ὡς στέρεν, ἀδαμαντοπηγὴ ἀνάκτορα τῶν φίλτρων,
 Πλήρη στοργῆς ἀλλ' ἔρημα θηλυπρεπῶν θελημάτων.
 Τῆς πίστεως τὸ ἄσυλον ἢ κιβωτός τοῦ νόμου,
 Ἡ λαύρα τοῦ Ἑλληνισμοῦ τοῦ ἐν Χριστῷ ἀτρώμου.
 Καὶ βουλευτήριον εὐρὺ μεγάλων μελεδῶνων,

Καὶ κατὰ κράτος ὑπομονῆς μαρτυρικῶν αἰώνων.
 Ὡς τῆς Ἐργάνης Ἀθηνᾶς χεῖρες πεπαιδευμέναι,
 Καλλιτεχνῶνται δάκτυλοι, τέλει πόντοι ὠλέναι,
 Δι' ὧν ἡριστουργήθησαν τὰ ἔργα τῶν χαρίτων,
 Κ' ἐγράφησαν ἐμπνεύσεων σελίδες ἀτιμῆτων.
 Ὡς ἀγαλμα θεόλεκτον ἀπάτης ἀκριβεῖς,
 Ὡς βίβλος περιφορητὴ ζωῆς διδασκαλίας.
 Ὡς σῶμα, καὶ τὰν ἄψυχον λοιπὸν καὶ ἄπουν πτώμα,
 Τῆς σηπεδόνος σπάρταγμα, καὶ τῶν σκολήκων βρώμα.
 Τόσπην δὲ χάριν, τόσον ναῦν, καὶ πνεῦμα, φῶς τοσούτον,
 Τοσούτον ἀνεξάντλητον εὐκισθησίας πλούσιον,
 Τόσα λαμπρὰ καὶ σπάνια χαρίσματα τοῦ πλάστου,
 Τοσούτον εὐστημ' ἀρετῶν ζωῆς ἀξιογάρστου,
 Ἀθρόα συλλαβοῦς αὐτῇ, τὰ πάντα παραχρῆμα,
 Σποδὸν καὶ τέφραν προῦθλας καὶ τῷ θανάτῳ ὕμα·
 Τὴν δὲ τῶν πείραν σου μακρὰν λαβόντων εὐτυχίαν,
 Μετέτρεψας εἰς συμφορὰν καὶ κακοδαίμονίαν;
 Εἰς ἐξ ἀπάντων καὶ αὐτὸς, ὃ φίλη μακαρία,
 Τὰ σὰ πλεονεκτήματα ἐδάην τὰ μυρία,
 Τετιμημένοι· ὑπὸ σοῦ τῷ τίτλῳ τῆς φιλίας,
 Καὶ κεινωνήσας παρὰ σοὶ ἄλῶν φιλοζενίας.
 Ὡκειωμένοι· πρὸ πολλοῦ μητρόθεν, ἀδελφόθεν,
 Ἐκ φρονημάτων, ἐξ ἀρετῶν, ἐκ λόγων πανταχόθεν,
 Ποσάκις εὐλαθεῖ χειρὶ τὸν πέπλον ἀνασεύσας
 Τῆς μετριοφροσύνης σου, καὶ ἔνδον ἀτενίσας,
 Τοῦ ἐνδομύχου κάλλους σου ἐπόπτῃς ἐγενόμην,
 Καὶ τῆς μεγάλης σου ψυχῆς τὸ εὐγενὲς ἡσθόμην.
 Ποσάκις δικαίῳ καὶ χρησάμενος οἰκείου,
 Ἰχνεύσας ἥρως ἐντὸς τοῦ σοῦ σπουδαστηρίου,
 Τὸν θῆλον εὖρον παιγνίον, τὸν θῆλον συγγραφά,
 Ἐν πέπλοις θαλαμείοντα ἔργ' ἀνδρικὰ, γενναῖα,
 Δραπέτην τῶν εὐρημιῶν, τρομάζοντα τοὺς κρότους,
 Καὶ διελθεῖν πειρώμενον φωστῆρα διὰ σκότους.
 Διότι, ὃ περιφανὲς ἐν ἀφανείᾳ γύναι,
 Περφωτισμένη ἦλεις· οὐχὶ δοκεῖν ἀλλ' εἶναι.
 Ποσάκις ἐκ τῶν δύο σου εἰλικρινῶν χειλέων
 Νοὺς ἐμβριθὲς καὶ ὑγειὴς μετ' ἀφελείας βέων,
 Κατήρθευέ μου τὴν ψυχὴν, ἐθέρμαινε τὸ στῆθος,

Ἐφώτιζε τὸ λογικὸν καὶ ἐρρύθμιζε τὸ ἥθος,
 Καὶ ὅλον ὡς ἐν πνεύματι Θεοῦ ἐπαιδαγώγει,
 Ὡς ἦσαν ἄρτος πρὸς ἐμὲ ἀγγέλων οἱ σοὶ λόγοι!
 Ἀλλ' ἤδη, ὦ μακαριστὴ ψυχὴ Λίκατερίνα,
 Μνημόσυνα γεγονάσι τὰ θαυμαστὰ ἐκεῖνα!
 Καὶ σὺ μὲν, τέκνον τ' οὐρανοῦ, κατὰ χρηστὴν ἐλπίδα,
 Εἰς τῆς οἰκείας φύσεως μετέστης τὴν πατρίδα·
 Ἐγὼ δ' ἐλπίδα ἐν τῷ ζῆν τυφλὸς, οὐκ ἔχων ἄλλην,
 Ἦ τὴν ἐμὴν φωταγωγὸν εἰσόψεσθαι καὶ πάλιν,
 Νῦν ἀντὶ σοῦ δῶρον βαρὺ ἐν ταῖς χερσὶ βασταῶ,
 Σκιὰν νεκροῦ ἀνωφελῆ, καὶ δάκρυα σταλάζω.
 Ἴθι, ἐμβάτευς λοιπὸν εἰς τοὺς χρυσοὺς αἰθέρας,
 Οὓς γῆθεν ἐν ποιητικαῖς ἐκστάσεσιν ἐπέρας·
 Κατόπτεις τ' ἀκήρατα τῶν ἀθεάτων κάλλη,
 Περὶ ὧν πάντοτ' ἐν εὐχαῖς ἡ γλῶσσά σου ἐλάλει.
 Τὴν ἁρμονίαν τοῦ παντὸς αὐγάζου καὶ τὴν τάξιν,
 Ἦς τύπος ἦσο, καὶ πρὸς ἡν ἐρρύθμιζες τὴν πράξιν.
 Ἀπόλαυε τῶν ἀρετῶν παρὰ Θεοῦ τὰ γέγρα,
 Ἐν τῇ ἀδύτῳ λάμπουσα ὡς ἥλιος ἡμέρα·
 Καὶ χαῖρέ μοι ἀείμνηστος ἐπουρανία φίλη,
 Εἰ καὶ τῶν φίλων θνήσκουσα ἐπὶ κράνας τὰ χεῖλη.
 Ἄν δ' ἄνωθεν τὰ πνεύματα αἰσθάνωνται τῶν κάτω,
 Ἀκούεις αἶον ἐπὶ δὴν νῦν ἐπὶ σοὶ συντάττω,
 Ἐντάφια ἐπὶ νεκρῶ προσάγων τελευταῖον,
 Ἄνθ' ὧν σοὶ πρόφην ἐμελψα ὡς νύμφη ὑμεναίων!

—ο—

Σοφία σύ δε σύγγνωθι, ἂν ὡς ἐκ τῆς εἰκόνας
 Ἠγμένος, ὕλος γέγονα τοῦ θρήνου καὶ κλαυθμῶνος·
 Θερμῶς ἀποδεξάμενος τὴν προσφορὰν ἐκείνην,
 Ὁμολογῶ σοι, θυγάτερ, πολλὴν εὐγνωμοσύνην.
 Ζῆθι μοι σὺ χρόνους μακροὺς, τῇ δὲ σοφῇ σου θείᾳ
 Ὁμοιουμένη, φάνηθι φερώνυμος Σοφία.

Ἐν Χάλκῳ, τῇ 19. Μαΐου 1895.